

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov Návrh zákona o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov (LP/2021/1)

1. Postoj k návrhu zákona

APZ nesúhlasí s predloženým materiálom a odporúča úpravu znenia zákona v súlade so schválenou koncepciou.

2. Zdôvodnenie postoja APZ

Zákon o podpore v čase skrátenej práce považujeme za nástroj s bezprostredným vplyvom na konkurencieschopnosť Slovenska a na atraktivitu podnikateľského prostredia v očiach domácich i zahraničných podnikov. Pandemická situácia len potvrdila, že dočasná podpora zamestnancov formou kurzarbeit je naozaj účinná pri ochrane pracovných miest a zamestnancov a aktivity podnikov.

Asociácia priemyselných zväzov a jej členská základňa má eminentný záujem na prijatí zákona o skrátenej práci. Využili sme všetky dostupné legislatívne možnosti na prezentáciu našich návrhov a očakávaní. Aktívne sme spolupracovali na príprave Koncepcie zavedenia režimu skrátenej práce „Kurzarbeit“ do slovenského právneho predpisu. Tejto koncepcii schválenej uznesením vlády č. 673 zo dňa 21.10.2020 sme vyjadrili našu podporu a to z dôvodu, že významne odrážala požiadavku podnikateľského prostredia. V Koncepcii sme navrhovali rovnaké zaťaženie štátu, zamestnávateľov aj zamestnancov porovnateľné v nominálnych hodnotách s nemeckým modelom Kurzarbeit. Zotrvali sme iba na jednom rozpore a to v položke odvodov zamestnanca, ktoré materiál uvádzal ako náklad zamestnávateľa. APZ navrhla 2 alternatívy k týmto odvodom – vrátiť ich na stranu zamestnanca, alebo pristúpiť k ich odpusteniu.

Z nášho pohľadu, upravené znenie návrhu zákona predložené aj na rokovanie HSR SR je vo viacerých oblastiach významne odlišné od koncepcie schválenej vládou.

V medzirezortnom pripomienkovom konaní APZ uplatnila 17 zásadných pripomienok. Rozporovým konaním bolo odstránených 12 rozporov a 5 rozporov naďalej pretrvávajú:

a) K Čl. I § 1 – štátna pomoc

APZ odporúčala definovať Kurzarbeit ako dávku pre zamestnanca. V Koncepcii je rovnako uvádzaná ako dávka pre zamestnanca, pričom zamestnávateľ vystupuje v pozícii platobného agenta.

Návrh zákona však už definuje Kurzarbeit ako podporu na čiastočnú úhradu nákladov zamestnávateľa na náhradu mzdy zamestnanca. Toto znenie vyhodnotil Protimonopolný úrad za dostatočné a neporušujúce pravidlá hospodárskej súťaže (štátna pomoc). Za záväzné a preukazné môžeme však považovať iba stanovisko Európskej komisie. MPSVR v tejto otázke oslovilo/osloví Európsku komisiu. Do vydania tohto stanoviska však naďalej pretrvávajú naše obavy, že zákon o Kurzarbeit bude vyhodnotený ako štátna pomoc, čo považujeme za neprípustné.

APZ od pripomienky ustúpi za predpokladu, že Európska komisia potvrdí stanovisko Protimonopolného úradu a predmetný návrh zákona neuzná za štátnu pomoc.

b) K Čl. I § 2 písm. d) – definícia vonkajšieho faktora

Všetky predložené alternatívy ustanovenia sú postavené na definícii vonkajších faktorov. Sme názoru, že tak ako zamestnávateľ, tak ani štát nedokáže predikovať dôvody svojich ekonomických a hospodárskych ťažkostí. Definícia vonkajších faktorov má byť natoľko všeobecná a pružná, aby cez ňu v konečnom dôsledku neprepadávali zamestnanci, ktorých pracovné miesta mohli byť udržané.

Zákona o skrátenej práci má primárne ustanoviť pravidlá pre sektorový, prípadne podnikový výpadok, pričom ich pri vzniku globálnej krízy môže vláda upraviť a prispôbiť aktuálnej situácii (mimoriadna situácia, výnimočný stav alebo núdzový stav).

Obávame sa, že predložený návrh zákona inklinuje k popisu globálneho a nie sektorového kurzarbeit, čím pre APZ takýto návrh zákona stráca svoj základný význam.

Aj v tomto prípade navrhujeme predkladateľovi návrat k definícii uvedenej v koncepcii a definovať najmä sektorový výpadok v nasledovnom znení:

§ 2 písm. d)

d) vonkajším faktorom faktor, ktorý má dočasný charakter, je prechodný, zamestnávateľ ho nemohol ovplyvniť alebo mu nemohol predísť a ktorý má negatívny vplyv na pridelovanie práce zamestnancom zamestnávateľom,

e) vonkajším faktorom je ďalej možno považovať aj mimoriadnu situáciu, výnimočný stav alebo núdzový stav, mimoriadna okolnosť alebo okolnosti vyššej moci,

Počas rozporového konania nám však boli predložené varianty, ktoré posudzovali ekonomické a hospodárske ťažkosti najmä na základe štatistických údajov alebo prognóz, pričom o vzniku mimoriadnych okolností má rozhodovať vláda na svojom rokovaní.

Ad.1

Štatistické údaje poskytujú pre účely kurzarbeit diskutabilnú výpovednú hodnotu: (1) pri vzniku ťažkostí štatistické údaje v okamihu posudzovania žiadosti nemusia existovať, (2) prognózy pri vzniku nepredvídateľných okolností tieto vôbec nemusia obsahovať, (3) zverejnenie ako štatistík a prognóz prebieha len na určitej časovej báze (zväčša štvrťročne), čím by sa posudzovanie žiadosti značne skomplikovalo.

Ad.2

V koncepcii Kurzarbeit o splnení podmienok rozhodujú úrady práce. Rovnaká prax je bežná a zaužívaná v iných krajinách EÚ. Rozhodovanie o mimoriadnych okolnostiach na úrovni vlády považujeme za nadbytočné, neprimerane zdĺhavé a neflexibilné riešenie.

c) K Čl. I § 2 písm. d) – rekonštrukcia a reštrukturalizácia

Rozumieme, že uvedené faktory sú veľmi náročné na posúdenie. Podľa nášho názoru, cieľom rekonštrukcie a reštrukturalizácie ide o zrejmy zámer zamestnávateľa a to snaha zabezpečiť budúci chod spoločnosti a tým aj udržať pracovné miesta. Táto skutočnosť plne zodpovedá princípu podpory v čase skrátenej práce.

Reštrukturalizácia je zákonom presne stanovený proces smerujúci k záchrane podniku, v ktorom sa dohodne dlžný podnik so všetkými veriteľmi na vysporiadaní ich pohľadávok a zachová sa ďalšia prevádzka podniku dlžníka vrátane zamestnanosti, a to aj po skončení reštrukturalizácie. Z uvedeného teda vyplýva, že podnik má záujem a riešiť svoju situáciu. Máme za to, že v určitých podmienkach reštrukturalizácie podnikov by mal byť umožnený prístup k podpore v čase skrátenej práce pre zamestnancov.

Za obdobné je možno považovať aj rekonštrukciu podniku. Ak je rekonštrukcia podniku nevyhnutná za účelom zachovania napr. výroby a zamestnancov, sme názoru, že by mohla byť dôvodom pre čerpanie podpory v čase skrátenej práce.

d) K Čl. I § 3 písm. d) – zástupcovia zamestnancov

APZ vo svojej pripomienke navrhovala nahradiť povinnosť uzavrieť dohodu so zástupcami zamestnancov, povinnosťou kurzarbeit len vzájomne prerokovať. Počas rozporového konania však MPSVR doplnilo proces uzatvárania dohody: v prípade vzniku sporu o jej uzavretie, pričom sa strany nebudú vedieť dohodnúť na osobe rozhodcu, tohto rozhodcu určí na základe žiadosti MPSVR.

Za účelom predchádzania nejasností, požadujeme ustanoviť lehotu, do kedy MPSVR rozhodne a určí rozhodcu sporu. Túto lehotu navrhujeme nastaviť na navrhovaných 10 dní.

e) K Čl. III bod 17 a 18 – alokácia finančných prostriedkov z poistného fondu

V zmysle prepracovaného návrhu zákona, bude podpora v čase skrátenej práce vyplácaná z Fondu poistenia v nezamestnanosti. Tento fond je dlhodobý prebytkový, za obdobie 2008 až 2019 naakumuloval finančnú rezervu 2 mld. eur, ktorá však bola použitá na sanáciu iných a deficitných fondov. Pritom by táto suma dokázala významne, ak nie úplne, pokryť veľké hospodárske krízy, ktoré sa objavujú približne v 10 ročných cykloch, vrátane súčasnej koronakrízy.

Požadujeme preto v zákone zaviesť takú garanciu, ktorá by zamedzila presun finančných prostriedkov určených na dávky kurzarbeit do iných poistných fondov. Zachovanie takéhoto prebytku by udržalo pracovné miesta v čase sektorovej alebo globálnej krízy, nezaťažil by štátny rozpočet a nezvyšoval štátny dlh.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predložilo do medzirezortného pripomienkového konania návrh zákona v súlade s Konceptiou zavedenia režimu skrátenej práce „Kurzarbeit“ do slovenského právneho poriadku, ktorú schválila vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 673 z 21. októbra 2020.

Podmienky podpory v čase skrátenej práce budú teda určené samostatným zákonom (bod I), ktorým sa ďalej novelizujú nasledovné právne predpisy:

- zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (bod II),
- zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (bod III),
- zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (bod IV),
- zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (bod V),
- zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (bod VI),
- zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (bod VII),
- zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 385/2019 Z. z. o kompenzačnom príspevku baníkom a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Navrhuje sa účinnosť zákona 31. decembra 2021 okrem vybraných ustanovení, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2022 resp. 1. januára 2023.

Najmä na základe skúseností z doterajšieho priebehu ekonomickej krízy v dôsledku pandémie spôsobenej šírením ochorenia COVID-19 a tiež skúseností z tzv. „Prvej pomoci“, ktorá je poskytovaná ako aktívne opatrenie na trhu práce formou konkrétneho projektu po predchádzajúcom schválení jeho podmienok vládou SR, vznikla dôvodná potreba ukotviť v slovenskom právnom poriadku stabilný a samostatným zákonom ustanovený nástroj pasívnej politiky trhu práce. Podstatou tohto nástroja má byť poskytovanie právne nárokovej podpory, ktorá bude účelovo jednoznačne určená na vyplácanie náhrady mzdy zamestnanca alebo náhrady platu zamestnanca v čase, keď zamestnávateľ nemôže pridelovať zamestnancom prácu v pôvodne dohodnutom rozsahu a dochádza tak k tzv. „skrátenej práci“, ktorej rozsah, podmienky a mechanizmus poskytovania, výšku podpory a ďalšie rozhodujúce náležitosti jej poskytovania identifikuje návrh zákona.